

lze zodpovídati teprv po řízení úplně provedeném a po zjištění otázky viny obou zřízenců.

Čís. 1617.

I oprávněnost ku sporu jest posuzovati dle stavu v čase vydání rozsudku (§ 406 c. ř. s.).

Ustanovení § 234 c. ř. s. nevztahuje se k případu, kde žalobce, nejša v čase podání žaloby ze žalobního nároku oprávněn, oprávněnosti té nabyt do vynešení rozsudku první stolice.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1922, Rv I 149/22.)

Oba nižší soudy zamítly žalobu, ježto v době podání žaloby nebyla žalobkyně oprávněna ku sporu. Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších stolic a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Shodnými rozsudky obou nižších stolic byl žalobní nárok zamítnut proto, že žalobkyni nedostávalo se v době podání žaloby oprávnění k žalobě, ježto zažalovaná pohledávka byla postoupena moravské bance A. Že pohledávka byla dne 11. června 1921, tedy dávno po podání žaloby, postoupena touto bankou zpět žalující firmě, nemá prý po rozumu § 234 c. ř. s. vlivu na spor; oprávnění žalobce k žalobě je prý posuzovati dle stavu v době podání žaloby, předpisu § 406 c. ř. s. se prý dovolávati nelze. Rozhodnutí tato spočívají na právním omylu. Sem 234 c. ř. s. je míněn případ, když některá ze stran, tudíž žalobce nebo žalovaný, po zahájení sporu zcizí věc nebo pohledávku ve spor zabranou. Širší výklad, který obě nižší stolice touto předpisu příkládají, jest nesprávný, jak vysvítá z doslovu zákona i z jeho logické souvislosti s předchozím předpisem o účincích rozepře zahájené (§ 233 c. ř. s.). O takový případ § 234 c. ř. s. zřejmě nejde; žalobkyně sporné pohledávky za sporu nezczizila, nýbrž jí teprve za sporu zpět nabyla. O tom, je-li žalobkyně k uplatnění pohledávky té oprávněna, rozhodnouti jest dle stavu v době skončení ústního přelíčení v první stolici, jak byl ve sporu zjištěn. Ustanovení § 406 c. ř. s. obsahuje všoobecný předpis, týkající se procesního řízení vůbec, a platí nejenom o splatnosti nároku žalobního, nýbrž i o oprávněnosti jeho co do věci i co do osoby, která jej sporem vymáhá. Zjistí-li se tedy v řízení, že nárok žalobní je oprávněn, je tím dovoďeno, že nárok nabyt věcné i formelní oprávněnosti, byť se i v době podání žaloby nároku oprávněnosti co do věci nebo co do osoby žalobce nedostávalo. Opačný výklad vedl by k důsledkům, přičítícím se procesní ekonomii, a docela i k důsledkům právně nemožným, neboť kdyby měl v příčině věcné oprávněnosti k žalobě rozhodovati stav v době zahájení sporu, musil by mnohdy býti zamítnut oprávněný nárok strany k žalobě oprávněné a nemohl by nárok ten vzhledem na námitku věci rozsouzené dodatečně uplatněn býti jenom osobou třetí jako nastrojeným cesionářem. Připouští-li § 234 a 19 c. ř. s. ovšem za souhlasu stran, že může ve spor vstoupiti místo nebo vedle původní sporné strany strana jiná, není pochybnosti, že musí býti o žalobním nároku věcně rozhodnuto, když se teprve sporem zjistí, že je

ke sporu aktivně nebo pasivně legitimována ona sporná strana, již se z prvu této věcné legitimace nedostávalo. Dovolání jest tudíž plně oprávněno z uplatňovaného dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. a ježto důsledkem toho zůstalo řízení neúplným, bylo rozsudky obou nižších stolic zrušiti.

Čís. 1618.

Postupní smlouva, uzavřená mezi snoubenci pokud se týče mezi rodiči jednoho snoubence a snoubencem druhým pod podmínkou, že bude sňatek uzavřen, není ještě smlouvou svatební.

K pojmu smluv svatebních.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1922, Rv I 182/22.)

Žalobce domáhal se po té, když bylo rozloučeno jeho manželství z viny žalované manželky, mimo jiné též zrušení smlouvy svatební a odstupní, již uzavřeli oba manželé před sňatkem roku 1914 s matkou žalobcovou, a již jim postoupila svou usedlost každému polovicí. Procesní soud první stolice žalobě v tomto směru vyhověl, o dovolací soud ji zaml. Důvody: Jest nesporno, že manželství, uzavřené dne 5. července 1914 mezi žalobcem J. V-em a žalovanou M. V-ovou rozloučeno bylo z viny žalované. V takovém případě ovšem přináležela by jediné bezvinnému manželé J. V-ovi proti bývalé manželce práva ze svatebních smluv po rozumu ustanovení § 1266 obč. zák., ač-li se a jak dalece mezi nimi o svatební smlouvy dle § 1217 obč. zák. jedná. Přihlédne-li se blíže k smlouvě ze dne 26. května 1914, ve formě spisu notářského sepsané, patrné, že se jedná o smlouvy tři; jednu smlouvu uzavřenou mezi matkou ženichovou a snoubenci, pak obvěnění jich otcem nevěsty a konečně smlouvu mezi oběma snoubenci na případ smrti ohledně práv dědičných. Pokud se prvnější smlouvy týče, nelze přehlédnouti, že při této smlouvě tvořili žalobce a žalovaná společně jednu oproti ženichově matce co druhé straně, se kterou smlouvu uzavřeli. Právě z tohoto vzájemného poměru plyne, že nemůže se žalobce vůči své manželce domáhati zrušení smlouvy, kterou s nimi uzavřela osoba třetí. K tomu by mohla býti legitimována tato osoba třetí, nikoliv žalobce, zejména když ze sporu nevychází na jevo, že by se byl k tomu jménem své matky stal oprávněným. Kromě toho sluší ještě i toto v úvahu vzíti: Prvnější smlouva nazvána jest v notářském spise smlouvou svatební, ve skutečnosti však svatební smlouvou po rozumu §§ 1217 a n. obč. zák. není, byť by i jasné bylo, že zamýšlené uzavření sňatku bylo pohnutkou k uzavření smlouvy. Smlouvy svatební znamenají dle § 1217 obč. zák. (jud. čís. 166) smluvní uspořádání majetkových poměrů mezi snoubenci nebo manželé, nesmí však stotožňovány býti s úplatnými smlouvami (kupními, směnnými), uzavřenými za příčinou sňatku mezi snoubenci s jedné strany a jich rodiči s druhé strany. Tyto smlouvy zůstávají bez ohledu, došlo-li k sepsání notářského spisu o nich, tím, čím podle své povahy jsou. Jestliže v tomto případě odstoupila ženichova matka svému synovi a jeho nevěstě své nemovitosti do úplného stejnodílného vlastnictví za smlouvenou cenu 30.100 K a za výměnek a snoubenci se zavázali na srážku z této ceny převzít dluhy knihovní a neknihovní, zbytek zaplatiti v ho-